

Merseburg
Domburg 4
Nr. 9
DHU 250

Domestic Mail

Mar. No. 9

Aug. 7

Sigfridus moguntine sedis archiepiscopus rogatu felici memorie palatini comitis friderici concessi quatenus idem comes
 benedictus Haduige ac parentu suorum & pro remedio anime mee in loco qui dicitur Sulza cum canonica congregatione monasterii
 quibus pro salute anime mee & sue & mulieris sue dedit omni decimatione in Sulza & de tota terra ubicunque
 decimatione cum villarum quarum nomina subsequuntur: scilicet Correstete. Vessente. Turenlebe. Trumesforde.
 Wicherstete. Hoyerstete. Gengenstete. Dalgenstete. in rivulus hasela dicitur annam vestrorum influit ad altare
 et vestitu ipsius congregationis quam comes palatinus intraturus erat. Comes vero contra meo successore qui meorum
 muniretur. servitium suum singulis annis denominari precepit. scilicet. Simlas. xii. sequentes qui panes. c. xx. & porcos
 medonit stulas & equis stulas. xxx. forte cum palea garbas. sexies. lx. sine palea modios vi. cere. salis & utensilium
 necessaria sunt. tantum quantum ad illam expensam sufficiat. Et ut huius congregationis & atterminare decimati
 permaneat. ego Sigfridus moguntine sedis archiepiscopus hanc cartam scribi precepi proprii qui sigilli impressione insigni

Data e. xiiii. kl. mai. Anno incarnationis domini M. lxxiii. Indictio. i. Sigfridi archiepiscopi ordinationis anno. iii.

Domstift Merseburg

Nrk. Nr. 19

memorie palatini comitis friderici concessi quatenus idem comes fridericus salutem anime sue & coniugis sue
nime mee in loco qui dicitur Sulza cu canonica congregatione monasterii construeret in honore dei & sancti petri apostoli
decime omem decimatione in Sulza & de tota terra ubicumque sita est que pertinet ad Sulza & insuper omem
scilicet Corresponde. Vssentebe. Turenlebe. Trümesforst. R. L. S. Gebenstere. Suale. Q. L.
a rivulus hasela dicitur. annuam vinstrot influit. ad altare capelle que erat in Sulza. atterminam. ad uictu
in matuturum erat. Comes uero econtra meo successore q. meorum mo. sub cui iusticia cetera illa episcopali defensione
precepit. scilicet. simulas. xii. sequentes q. panes. c. xx. & porcos magros. iii. & ii. porcellos. & pullos. & c. ova. &
ca garbas. sexies. lx. sine palea modios vi. ceter. salis. & utensiliu. seu alior. seu reliquar. que ullomodo ad seruicium
sufficiat. Et ut huius congregationis. & atterminate decimationis. & seruicii auctoritas. omni euo rata & inconuulsa
nep. hanc cartam scribi precepit proprii q. sigilli impressione insigniri.

Mensibj Dornk. 11. 19

Lxiii. Indict. i. Sigefridi archiepi ordinationis anno. iii. Actum est apud Doroloch. In nomine felicit. Amen.

Domstift Merseburg

Ms. No. 19

Sigfridus mogontine sedis archiep. rogatu felici memorie palatini comitis friderici concessi. quatenus idem comes
benedicte Haduige. ac parentu suorum. & pro remedio anime mee. in loco qui dicitur Sulza cu canonica congregatione monasterii
legimus pro salute anime mee. & sue. & mulieris sue decet. omem decimatione in Sulza. & de tota terra ubicumq. sit
decimatione. cu villaru quaru nomina subsequuntur. scilicet Correstete. Visslebe. Turenlebe. Trümesforde. Wiche-
stete. Höggestete. Gogenstete. Dalgenstete. in riuulus hasela dicitur. annem Vinstrot influit. ad altare caput
et uestitu. ipsius congregationis quam comes palatinus initiaturus erat. Comes uero econtra meo successore q. meoru mun-
daretur. seruiui suum singulis annis denominari precepit. scilicet. simlas. xii. sequentes q. panes. c. xx. & porcos m-
medonis stulas v. ceruicie stulas. xxx. fori cum palea garbas. sexies. lx. sine palea modios vi. cere. salis. & utensiliu. seu
necessaria sunt. tantu quantum ad illam expensam sufficiat. Et ut huius congregationis. & atterminare decimatione
permaneat. ego Sigfridus mogontine sedis archiep. hanc cartam scribi precepi propriu q. sigilli impressione insigni-

Data ē xiiii. kl mai. Anno incarn domi MCCC. lxxii. Indict. i. Sigfridi archiepi ordinationis anno. iii.

Mendel's Experiments #1

comes Fredericus salutem anime sue & coniugi sue
 bona terram construxit. in honore dei & sancti petri apostoli.
 ubique sita est. que pertinet ad Sulza. & insuper omnem
 partem. Reliqua Gebonstere Sualda. &c.
 altare capelle que erat in Sulza. atterminauit. ad uictu-
 m. sub cuius iusticia cetera illa episcopali defensione
 porcos magros. u. & u. porcellos. & pullos. & c. oues. &
 filios. seu alios. seu reliquos. que ullomodo ad seruicium
 decimationis. & seruicii auctoritas. omni euo rata & inconuulsa
 ne insignitur.

no. un. Datum est apud Doroloch. In dei nomine feliciter Amen.

Manuscript
 Doroloch
 12.15

Domsift Merseburg

Wrb. Nr. 19

ante dñm qui confitentur se dñm credere uerbis. sed aliud corde retinent. Illi uero ante dñm credunt. qui toto corde. tota anima. tota uirtute illum diligunt ut abraham. et qui potius in interiore homine in conspectu dñi fidē seruant. quā in ostentatione hominum. sic ē carnis circūcisio. Qui uiuificat p̄ fidem et grām suā. mortuos. id est gentiles. et om̄s qui mortui sunt p̄ infidelitatem in peccatis. Sic enim uiuit uisus p̄ fidem. ita moritur peccator p̄ incredulitatem; Et uocat ea quę non sunt. tamq̄ ea quę sunt. Vñ om̄s solus habet eē. et qui adherent ei p̄ fidem et dilectionem. illi habent eē ab illo. et illi sunt. sic ipse dixit. Ego sum dñs abraham. isaac et iacob. et contra illi qui ei non adherent quasi non sunt. In die dicit ap̄lsm; Ergo sicut uocauit abrahā qui erat. quia dō adherēbat p̄ fidem dicens. Exi de terrā tua. sic uocat ea quę non sunt. idē sic uocat gentiles infideles qui non sunt quia dō non adherent. Qui contra spēm. subauditur nature. in spēm subauditur gratiæ et potentię dñi credidit ut fieret pater multarum gentiū p̄ fidē. Contra spē nature erat ut uetula pareret. quę adolescens et iuuenula sterilis permanserat. Nam nature est ^{ut} iuuenis iunctus iuuenulę generent. similiter senex iunctus iuuenule naturale est ut generent. sic abraham senex et agar iuuenula ex quibus natus est ismahel; Contra spē uero nature est ut senex cū uetula mixtus generet. Sed abraham non attendit ad cōsuetudinem naturalem qđ non possit ex se et saraiam uetulis filius parere. sed in spē potentię dñi credidit quia om̄m nouerat eum qui p̄misit. Scđm qđ dictum est. sic erit sementium. sic stelle celi Sem abrahę in hoc loco. intelligitur tam multitudo iudeorū quorum pater est p̄ carnem etiam et p̄ fidem. quam etiam multitudo omniū gentium quorū pater est p̄ fidem. Et dictum est hoc p̄ perbolicos quę ē figura uel dictio fidē excedens. Licet enī p̄ multitudine non possit numerari ab hominib; sem abrahę.

Domstift Merseburg

HS 11 fol. 16r

RE C E P T O D N I . S A L V A T O R I S A D M O N I T V S
apls paulus. uenit corinthum. quae est metropolis
ciuitas achaie p uinitas grecorum; Vbi moratus est
anno integro & mensibus sex ibiq; instanter pre-
dicauit euanglm. intantum ut pene om̃s eiusdē
ciuitatis habitatores ad fidem xpi conuertere. sed post quā ipse discessit
abeis multi illorum seducti sunt a iudeis & pseudo aptis. Quod audiens
apls scripsit eis hanc eptam ab epheso & misit p timotheum uolens eos ad fidē
xpi reuocare: qui ad tempus ab ea recesserant. et reliquos confirmare.

E P I S T O L A

AVVS VOCATVS APTS IHV XPI PER VO
LV N T A T E M D E I sub aud. patris Denomine pauli
inepta ad romanos p ut melius cognoscere potuimus
auctoritate doctoꝝ dicere studuimus. & quomodo

ipse uocatus sit aptis In hoc aut qd dicit uocatus aptis ihu xpi p uoluntate
di patris ostendit unā uoluntatem ēē patris & filii. Sicut & unius substanti
unius maiestatis. atq; potentie sunt pater & filius. ita unius uoluntatis
existunt; Et qui uocant a filio. uocant a patre. sicut paulus p filiū uoca-
tus ē ad o patre aptis id missus. & legatus. quia legatione euangliū fūct
est. Quib; uerbis pcutit pseudo aptos. nec non & iudeos. qui dicebant
illū n ēē ad o uocatū aptm et sostenes fr infide in p dicatione n tm aptis.
Quare in p ponebat nomina aptis disciploꝝ suōꝝ in suis eptis. Ob duas causas
siue ut maioris auctoritatis eēnt scdm qd dñs dixit. In ore duorum
ut trium testium stet omne uerbum. ne aliquis dicere. quia unius
mendatio ista ex cogitata sunt. siue ut compleret qd ipse dicebat di-
cens quoda loco; Sicut reuelatum fuerit aliquid sedenti. prior taceat.
Nam quando dictabat eptas discipuli eius aderant in p sentia; Et si forte
alicui illoꝝ aliter aut alia reuelata eēnt p spm sc̃m qd ipse dicebat.
quia idē sp̃s sc̃s erat in discipulis. qui et in magistro. sicuti ab illo

D

Domstift Merseburg

HS 11 fol. 77 v

sumus. dī operatur fidem in predicatione. & soluit peccata in
 baptismo; Huius operis participes & adiutores sunt qui p̄dicant
 & baptizandorum corpora mergunt; Dī agricultū estis; Ager
 est hic mundus. id est eius habitatores quorum corda excolit
 per predicatoris suos; Nam sicut ager uomere & ligone
 excolitur a cultore. ita & uomere predicationis excoluntur
 corda auditorum. ut sementem fidei & predicationis
 recipiant. & fructum bonorum operum reddant; Dī edificatio
 estis. quia uos ipse edificat in sua fide per ūrām p̄dicationē.
 uel edificat ut ipsum in corde retineatis; Secundum grām
 id est secundum sapientiam quę data est mihi p̄ om̄ibus aplīs.
 ut sapiens architectus fundamentum p̄sui; Architectus
 dicitur princeps instructura domus; Sapiens architectus est
 qui eius a quo doctus est uoluntatem & auctoritatem imitat̄.
 sicut fecit paulus xp̄i doctrinam imitando non alia p̄dicans
 quam quę ab ipso percipiebat. & in mente uidebat. uel sapiens
 architectus est qui sup̄ aliud fundamentum non ponit suum.
 ne sit infirmum. sed sup̄ uiuam terram; Simuliter paulus
 ut sapiens architectus fundamentum posuit. quia corinthus
 ipse primus p̄dicauit; Nullus enim ante ipsum fundamentum
 fidei in illis locauerat. alius autem aut bonus aut malus
 edificator uel operator uideat̄. & consideret quomodo sup̄
 edificeat. ut secundum firmitatem fidei siue fundamenti
 proceclant parietes. id est bona opa; fundamentum aliud nemo
 potest ponere. p̄ter id quod positum est. quod est xp̄s ihs;
 fundamentum appellat in hoc loco fidem xp̄i ihs; Quę
 bene fundamento comparatur. quia sicut in domo primum
 fundamentum ponitur. ac deinde parietes eriguntur. ita
 primum fides collocanda est in cordibus auditorum; Ac deinde
 bona opera debent surgendo apparere; Et sicut domus

N

2

Domstift Merseburg

HS II fol. 87r

facere talia predicando que ex capacitate congruebant & que ipsi cape
 poterant omnibus sub gentibus iudeisque omnia superius dicta factus sum infirmus
 uidelicet infirmus iudeus iudeis samaritanus samaritanis qui remissionem
 de christo expectabant gentilis gentilibus ut omnes saluos facerem predicando illis
 uerbum fidei Omnia autem facio propter euangelium id propter christum cui euangelium
 testimonium prebui ut particeps eius id particeps euangelii efficiar. Sic ui
 dent hec uerba sonare & sic loquitur apostolus quasi euangelium rationis sit capax
 Ac si dicere ut particeps euangelii efficiar id ut premia que in euangelio pro
 mittuntur in regno celorum consequamur. Nescitis quoniam hi qui in stadio cur
 runt omnes quidem currunt sed unus accipit brauium Volens & desiderans egre
 gius predicator corinthios omnesque fideles prouocare ad cursum operationis bone
 quatinus fortiter insudando perungere mereantur ad brauium eterne uocatio
 nis dat inde comparisonem cuius exemplo accendantur ad uictoriam
 captandam eternam inquit Nescitis quoniam hi qui in stadio currunt. Ite. Ite
 quodam tempore gigas quidam nomine hercules apud grecos fortissimus
 omni uirtute corporis roboreus agilitate quod seu uelocitate pedum
 incursu uelocissimus atque preciosissimus qui uno anhelitu cucurrit atque ut
 ita dicamus prouolauit. cxxv. passibus sicque substitit uno in loco quod spacium sui
 cursus stadium appellauit astando. Ite octaua pars miliarum Inde per modum
 inoleuit mos apud grecos & consuetudo diuturna ut ex singulis urbibus
 castellis oppidis necnon uiculis iuuenesse preparentur quatinus ad uenien
 te festiuitate deorum possent currere ad illud stadium quod mensurabatur
 cxxv. passibus Post cuius metam ponebatur aurum & argentum aut equus
 siue pallium. et aliquid premii quod brauium greco uocabolo dicebatur Latine id
 palma uictorie appellari potest et corona cunctisque astantibus uiris & mulieribus
 ad spectaculum illud currebant omnes sed unus qui per currebat accipiebat
 brauium ceteris inuicem currentibus que nihil utilitatis prestabat ei suus cursus
 nisi risum & cachinnum populo excitabat sibi autem magnam uereturiam Alii
 uero intelligentia per stadium per quod illic currebant debemus intellegere fide
 m nostram intra cuius metas currere debemus ab exordio fidei nostre usque ad ter

Ambrosius dicit hoc fuit
 uiri prudentis &
 spiritalis ut omnibus
 omnia factus proposit
 tam religionis non e
 deret quia ubi ce
 sit ad hoc cessit ut
 perficeret & nec a
 fecit quam le
 mandauit
 Ite Nescitis quoniam
 Domini in septu

Domstift Merseburg

HS 11 fol 106r

ppenitentia sibi placari desiderat. Ut in nullo detrimentum
 paciemi ex nob. id in nullo que uob imperamus dampnu ha
 beat. quia sic tristamur uos pceptam multu p de uob. Que it
 sedm dm tristitia e id. que do placere desiderat. po emtentiam
 operat in saluēstabile ut in uitam etna. Scti aut tristitia idque
 aymissione reru temporalia e. t p aliq dolore temporalis rei
 morte operat. sub etna id dampnatione anime plesuq. etia
 morte corporis. qd in multis exptu habet. Ecce n hoc ipsum
 id ipsa tristitia sedm dm tristari quanta sollicitudine. id quan
 tam cura operat. ne denno in peccata similia cadatis. Vbi enim
 sollicitudo e ne somnolenta securitas ut inertia. s. defensione
 sub operat ut uos possitis defendere ab infestatione demonu
 s. indignatione quia indignat homo sibi met ipsi du peccat.
 qui bona cura habet. Indignat etia in peccante. t alioz. indigna
 tione patient sustinet. s. timore di operat s. desideriu patie
 celestis. s. emulatione. id amore di studiū bonu imitatione
 bonoz. hominu. s. uindictam in se ipso. quia se ipso causa delie
 ti affligit. Vt beat augustinus, quia ista coniectio causalis.
 si in hoc loco plenu sensum n reddat. tam apud grecos optime
 resonat. In omnib. que uob pcepti exhibuisti i pparastis uos in
 contaminatos ee negotio. id impollutos ee a meo pcepto quia
 oboedistis mihi. Tunc eni discipuli in pollutu se reddidit apcepto
 magistri. quando oboedit iussioni illius. Si u in oboediens exi
 tit in aliquo i si ab omnib. aliis culpis in pollut exiit. tam
 ex in oboedientia maculat. Alit. In hoc pbatu uos in mune ee
 a culpa alioz. quia illoz. errore fortit corripuistis. Itaminatus
 eni auctoritate n habet in alios iudicare. Igit si scripsi uob.
 priore eptam. n ppt eu scripsi si solum modo. qui facit in iuriam om
 nib. uob accipiendo uxore patris t ppt illos qui fraude fece
 runt fratru. Ideo q. sub dit. Ideo consolati sum. sub de ura

Domstift Merseburg

HS M fol. 162 r

electorum dñi eos ad fidē uocat. Plenitudo ei qui p̄ omnia in omnib; ad im-
 pletur. Sub audiciones huiusmodi hic s̄ necessarie. Que erta. Que ē
 corpus xp̄i. plenitudo eius sub ē ut plenitudo corporis xp̄i. qui p̄ omnia gr̄a
 hominū in omnib; generib; hominū adimpletur. hoc ē auget. & augmēt
 Dñi enī cotidie ex singulis gentib; ad fidē xp̄i p̄ baptismū currunt. cotidie
 corpus illius auget. Verbi gr̄a. sicut de quolibet rege dñr. quia clu ad eum exer-
 citus. & populi diuersarū gentiū confluunt. auget & adimplet. Et uos sub
 ephesu cū essetis mortui delictis & peccatis uris in quib; aliquando ambulastis
 scdm scdm mundi huius. id scdm scdm amatorū huius mundi scdm principē
 potestatis aeris huius. hoc ē scdm uoluntatē diaboli. qui in caligine aeris
 huius reseruat cruciandus. Sp̄s ut diabolus quē sup̄ius appellauit principē
 qui nunc op̄at in filios diffidentie ut qui suā uoluntatē op̄at in filios dif-
 fidentie. h̄ ē in paganus & hereticus atq; iudeis qui fidē rectā & p̄fectā n̄
 habent. hoc distat inter delictū & peccatū. quia delictū p̄petramus
 quando ea amittimus que nob̄ ad dñm p̄cipiunt implere. ut ē. Diliges p̄ximū
 tuū sicut te ipsū. Quando illū n̄ diligimus. n̄ honoram̄ parentes. tunc
 delinquimus. unde dñr delictū. quasi derelictū. Peccatū est quando illud
 p̄ficiē a quo dñs p̄cipit obseruari. Verbi gr̄a. Sicut ē n̄ occides n̄ adulterabis
 i cēt. Alē alit̄. delictū ē in cogitatione. peccatū in operatione. Iudei q̄ &
 gentiles mortui erant delictis & peccatis. quia anima que peccauerit
 ipsa moriet̄. n̄ p̄ substantiā s̄ peccato p̄p̄t q̄ recedit a dñō qui ē uita anime.
 Nā sicut morit̄ corpus recedente anima ita morit̄ anima recedente deo.
 Quod aut̄ dicit in quibus sub delictis & peccatis aliquando ambulastis
 blandiendi causa hoc dix̄ & tale ē quale & illud. Fuistis aliquando
 tenebrę. nunc autem lux in dñō. Sequitur. In quibus sub delictis &
 peccatis & nos om̄s sub iudei aliquando conuersati sumus in desideriis
 carnis nostre. id in carnalib; concupiscentiis & terrenis uoluptatibus
 facientes uoluptatem carnis & cogitationum. hoc est quod cogitaba-
 mus corde. implebamur opere. adulterium uidelicet fornicationē

Domstift Merseburg

HS 11 fol 206r

ut dicit. Puella. tibi dico surge. Et reuersus e spe ei. & surrexit
continuo. Et misit illi dare manducare. Et stupuerunt paren-
tes ei. quib: preceptum ne alicui dicerent. quod factum fuerat.

Benedic anima. **O** mps semp de. q n sacrificium
ambitione placaris. sed studiu pie deuotionis impendis.
Da familie tue spm rectu & habere cor mundi. ut fides eor
ce dona tibi conciliet. & humilitas oblata comendet.

*Im omne bonum
sequebimur
Te facis
omne bonum
sequebimur
Te facis*

maior d' gaude
Murgens ihe desinagoga. introiit
Sacerus aut simonis. tendit magni febris
ea. Et stans sup illa. imperauit febre & claudu

2

Domstift Merseburg

HS 20 fol. 1r

oblectamenta. Illa. in spē tui eruditio
s. ppheta et aptica potius instruit quam
tui delectent. ne uannas mendaciorū deci
liao des. tuis illuminat. Et
a hostiū aptum in celo. a uor prima tamqua
puecū dicens. Ascende huc. & ostenda tibi que
est hec. Stā fū in spū. & ecce sedes postea erat

illorū. Veni ad istū uir cui nom iurū. et ipse princeps
magogge erat. Et cecidit ad pedes ihu. rogans eum in nō
domi dī. quia filia uinei erat fere annos. duodeci. et hec
moriebatur. Et conu. qu. dū uir. auri cō primebatur.
Et mulier quedā que erat influxu sanguinis ab annis xii.
q̄ in medicos erogauerat omne substantiā suā nec al
ullo potuit curari accessit. et tēgi fimbriā u.

2

Domstift Merseburg

HS 20 fol 1v

ut sic presentium. nullom potest dici prescientia. Redditur ergo ad id. ut fiat res. iam presentibus scientia. quod
futuris erat prescientia. & cum ea quae prescientia erat. per scientia fiat. indico. admittit in
se & temporalis est cum sit deus. qui uere sumeque est. nec ulla ex parte. mutabilis. nec ullo motu nouicio
est. Placet ergo utrum dicam prescientia dei. si tantum scientia. Et per alium. Cum legimus dominum dicentem pe
ccatorem. quod id est soleat in hominibus. opus penitendi. cum per dubio reperit uoluntas mutandi
pene cum dolore animi. reprehendit enim in se quod temere fecerat. Auferam ergo ista quae de hum
anitate atque ignorantia ueniunt. & remaneat solum uelle ut non ita sit aliquid quod admodum era
t aliquantulum intumescere. nra nra qui regula intelligat quod penitet dominum. Cum enim penitet dicitur. uult
quod sic fecerat ut esset. si tam ut cum ita esset ita esse debeat. & cum ita esse iam non sint. iam non debet esse
tuo quodam & tranquillo equitatis iudicio. quod deus cuncta mutabilia incommutabili uoluntate disponi
pauca. Sic quodam laudabilia hominum ut pote prescientia. pudor. sanctificatio non recte dicuntur in
ita culpabilia hominum ut pote penitentia. uia. recte intelliguntur indico. non ita ut in hominibus
ulius tantum communibus longe alia ratione & modo. Nam paulo post idem samuel cui dixerat dominus per
me quod constitueri regem saul. ipsi sauli ait de deo. quoniam non est sic homo ut penitet cum. ubi uidel
ostendit. & iam cum dicit deus. penitet me non humano more accipiendum est. Hec augustinus. Non ergo hum
lectiones in dominum aspicere. si tam earum uocabula dici de deo ^{quidam} equiuocatione. ostendit idem doctor in
simplicianus solutione. Cum scientia dei dicens longe distat ab humana scientia. ita ut irridenda sit co
utraq. tam scientia uocatur. et haec quod humana talis est. ut de illa dicat apostolus. & iam scientia destruet.
omne recte de scientia dei dici potest. Sic & uia hominis turbida est. & non sine cruciatu animi.
de qua dicitur in euangelio. & ita dei manet super eum. & apostolus. reuerabitur enim ira dei de celo super omne in
ullo in tranquillitate iugiter manente. increatura subdita exerceat admirabili aequitate uindictam.
quod hominis habet non nulli misericordiam cordis. unde & iam in latina lingua nomen accepit. nam inde est
non solum gaudere cum gaudentibus. sed etiam flere cum flentibus. hortatur apostolus. Quis autem sano capite dixerit.
serua tangi dominum. quod tam ubique scriptura misericordiae est testis. Ita helius hominum non sine peste
intelligimus. zelantem uero dominum non ita. sed eodem uerbo non eodem modo. Longum est percurrere caetera. & summe
quod ostendit multa diuina isdem nominibus appellari. quibus humana cum incorporali diuersitate se
nec tam frustra. eadem sunt res. utrisque indita uocabula. nisi quia haec cognita quae incognita
tudine uersant. & experientis uisitationibus innotescunt. non nullam ad intelligenda illa sublimia pre
ia. Hac & iam affectionis equiuocatione dictum est & illud prophetae introductum ab apostolo. Iacob dilexi
ui odio habui. de quo augustinus praedicto simpliciano quidam questiones epistolae apostolice ad romanos solues
ita. Enitendum est hinc loco si dominus adiuuet uidere quod admodum & illud uerum sit quod scriptum
odisti horum quae fecisti. & illud. iacob dilexi. esau autem odio habui. Si enim propter esau odio
quia uas erat factum in contumelia. & aliud uas in honore. aliud in contumelia. idem figulus facit.
nihil odisti horum quae fecisti. Ecce enim odit esau quod ipse fecit in contumelia. quod nodus ita soluitur.
intelligimus omnium creaturarum esse artificem dominum. Omnis autem creatura dei bona est. & omnis homo in
homo est. creatura est. non quantum peccator est. Est enim creator deus & corporis humani. animi. neu
rum malum. & neutrum odit deus. Nihil enim odit corum quae fecit. Est autem animus praestantior corpore.
amo & corpore. utriusque effector. & editor. nec odit in homine nisi peccatum. Est autem peccatum
est. inordinatio atque puerilitas. idem apostolus. in uisio. & ad edicta inferiora. in uisio.
dit deus esau hominem. si odit deus esau peccatorem. sic de deo. in sua propria uenit. & sui cum
er. Quibus ite ipse dicit. Vos propter non auditis. quia ex deo non estis. Quomodo sui. quoniam non ex deo.
illud dictum est de hominibus. quod ipse dominus fecerat. illud de peccatoribus. quod ipse dominus arguebat.
ipsi & homines & peccatores. si homines de electione. peccatores propria uoluntate. Quod ergo

2

Domstift Merseburg

HS 43

hintere Innendeckel

D p̄cioso sanguine tuo. p̄
 nē ihū xpē lux uera. qui illuminas om̄em hominē
 uenientē in hunc mundū. effunde benedictionē
 tuā sup hos cereos. & sc̄ifica eos lumine gr̄e tue. &
 concede pp̄itiuſ ut sicut hec luminaria igne ui
 sibili accensa. nocturnas depellunt tenebras. ita
 corda nr̄a inuisibili igne. id ē sc̄i sp̄s splendore il
 lustrata om̄iū uiciorū cecitate careant. ut pur
 gato mentali oculo ea cernere possim. que s̄t tibi
 placita. & nr̄e saluti s̄t utilia. quatin⁹ p̄ hui⁹ sc̄i
 caligosa discrimina ad lucē indeficientē puen
 ire meream. p̄te ihū xpē saluator mundi qui in
 trinitate p̄fecta uiuis & regnas d̄s. p̄ om̄a sc̄la sc̄loꝝ.
 Am. Dñs uobiscū. Et cū sp̄u. Sursum corda. Habem⁹ add.
 Gr̄as agam⁹ dño dōnō. Dignū & iustū ē. Requū
 & salutare. Nos tibi dō omnipotenti. rerūq. om̄ium
 creatori laudes assiduas p̄sonare. & munificentie
 tue indefessis semp grates p̄soluere. qui int̄ ceteras
 mundane conditionis creaturas. deliquore aërio
 papū efficacitā cerei p̄ciosā ficti uoluisti substantiā
 ut tibi inde debui honoris famulatus existerē. &
 nobis usus necessarius puenirē. Rinde immensam
 clem̄tiā tuā dñe suppliciter obsecram⁹. ut sup has can.

2

Domstift Merseburg

HS 57 fol 146 r

donibus truculentior. Meus inquit hic filius meus est partus. et facinus meum est. Edite. nam et ego prior comedi quem genui. nolite effici aut matre religiosiores. aut femina molliores. Quod si uos pietas uincit. et exeeramini cibos meos ego quæ iam talibus pasta sum. ego his iterum pascam. Post hæc illi terri ti trementesq. discedunt. qui hunc solum ex omnibus facultatibus miseræ matri reliquerant cibum. Repleta est autem confestim uniuersa ciuitas nefarii sceleris nuncio. & unus quisq. ante oculos facinus. quod perpetratum fuerat adducens. iam quasi ipsi id perpetrassent. horrebant. Omnes autem quos famis necessitas perurgebat. festinabant magis ad mortem. beatos dicentes eos quibus contigit interisse. priusquam talium malorum polluerentur auditu. Aetenus iosephus. **I**gitur iudeos phis quæ cap. vii in xpm dñi commiserere piaculis. talis consecuta est poena. dignum autem est huic historie adhibere dominicas uoces. quibus ipse saluator talia secutura esse ^{dixit} predicat. Ne autem ait pregnantibus & nutriendis in illis diebus. orate aut

ut non fiat fuga uestra hieme uel sabato. Erat enim tunc tribulatio magna. qualis non fuit ab initio sæculi usque nunc neq. erit. Colligens autem sup dictus hystoriographus omnem numerum peremptorum uel fame uel ferro undecies centena milia designauit. Ceteros uero latrones uel sicarios ac predones post urbis excidium mutuoq. declarat interisse uulneribus. Electos autem quosq. iuuenum quos decor corporis et pccitas commendabat. ad triumphum dicit seruatos. Reliquos aut qui supra decem et septem annos agebant ætatis. uinctos ad opera ægri ti per metalla destinatos. uel per ceteras puincias eē dispersos. Alii quidem ut ludis gladiatoris. alii ut ad bestias traderentur. Si qui uero intra septimum et decimum ætatis annum reperti sunt per diuersas puincias in seruitutem distrahi iussi sunt. quorum numerus usq. ad nonaginta milia perductus est. Hæc uero omnia gesta sunt secundo anno imperij uespasiani iuxta ea quæ ipse dñs & saluator nñ ih̄s xps predixerat. quippe qui ea quæ gerenda erant. presentia iam uideret. tunc cum scdm euangloz

2

Domstift Merseburg

HS 61 fol 34

9
Dracones et aspidēs et cornutę iohannē
baptistā subdita feritate tremuerunt
herodias uero eidē caput abscidit et tan
ti uiri mortē in p̄ciū salutationis accepit.

Lectio s̄c̄i euangelii s̄c̄dm̄ marcum
hitt. Audiuit herodes tetrarcha famam
ihū et ait pueris suis. Hic ē iohannes bap
tista. et ipse surrex̄ amotus. s̄t̄ reliqua.

Non melia uenerabilis beate p̄b̄i
NATALEM FR̄S KAR̄I BEATI
IOHANNIS DIEM CELEBRAN
tes. oportet. ut n̄ solū c̄stantiam
passionis illius pia deuotione
recolere. studiam̄. sed et eox̄ aq̄ib;
passus ē malitiā nob̄ inasima uertamus
salutis. Tunc et enī scripturis s̄c̄is animū
utilit̄ intendim̄. cū n̄ solas uicis uirtutes ac
p̄mia uisitorū. uerū etiā uita uindictāq; rep
borū ad inuitā uita nob̄ bene agendi po
nim̄. Hoc siquidē et ipsius dñi doctrin̄
exemplo. qui ut humanę sup̄bię ceruicē
frangat. ac sublime nob̄ humilitatis iugū
imponat. n̄ sup̄ tantū humilitatis formā.
quā sequam̄. insinuat dicens. Discite a me
q̄ m̄tis. sum a. humilis corde. sed
etiam angelice sup̄biae de rectionem. quā

Domstift Merseburg

HS 88 fol 9r

portā turba multa comitante atq; intuenē sus-
citatus lazarus demonumto uocatus intantū
populis innotuit ut oboz qui uiderē testimo-
niū plurime dño turbę cū psalmis occurrerent
et multi p̄pt illū abirent exiuderis & crederet
in ihm. Quartū uero mortuū dñs nunciante
discipulo agnosceat. Sed q̄ qui p̄ eius ereptione
dñm deprecant̄ uiui defuerant dimitte in
q̄t ut mortui sepeliant mortuos suos. idē ma-
li malos noxios laudib; gaudent. Et q̄ n̄ adē
iustus qui corripit in misericordia olrū peccatoris
inpinguet caput meum. In uigilia unius

apli. Lect̄ sc̄i euanglii scdm
ixit ih̄c discipulis iohannē.
suis. Ego sum uitis uera et pater
m̄s agricola ē.

Et reliqua. Om̄t beati augustini
ep̄i de eadem lectione.

Itē locus euangelicus f̄s ubi se dñs unte
& discipulos palmites scdm hoc dicit qđ ē caput
arboris nosq; membra ei. Mediator di et homi-
nū homo x̄p̄e ih̄c. Unius quippe nature f̄
uitis et palmites. Propt̄ qđ cū eēt d̄s cuius na-
tura non sumus factus ē homo ut in illo eēt
uitis humana natura cuius et nos homi-
nes palmites eē pos simus. Quid ergo ē ego

Domstift Merseburg

HS 88 fol. 87r

dicendo. quare percutit inimicam illam. propter et
alteram. fit enim ut iudicio suo ipse se damnet
et quodam stimulo suum pungatur affectus.
qui relatus sibi sedulitate periniuria quam fecit
advertebat. Habet tamen quos et cum virga apostolos
misit sic paulus testificatur dicens. Quid vultis.
virga veniam ad vos amicitie spiritumque man
suetudinis. Hanc virgam etiam timotheo dedit.
apostolus dicens. Argue obsecra increpa; aut fortassis
ante passionem domini. quae mittantur corda popu
lorum firmavit. necessaria solafuerit mansue
tudo. post passionem correptio; etiam mulcrat
dominus. increpat paulus. suadent qui potest etiam
perpetua dura mollire. arguat qui non potest uni
uersa suadere. Virga igitur paulus ex doctri
na legis suscepit; legat enim qui parcat ba
culo. odit filium suum. Legat enim quod agnum man
ducantes. baculum in manibus; habere precepto pro
phetico iubentur. et ideo dominus increpare testam
to ait. Visitabo in virga iniquitates eorum. Innoua
uit semper optulit. ut ignosceret uniuersis
dicens. Sinite querelas. sinit hos abire. Et ali
bi habet quia cum apostoli ignem decelo petierunt vel
lent. ut consumeret samaritanos. qui in domino
impacientiam suam recipere noluerunt. conuer
sus increpauit illos et ait. Nescitis cuius spiritus

6

Domstift Merseburg

HS 88 fol. 122v

diligere qđ ē stat citius perire. Nos n̄ terrenarū rerū
 amor superet n̄ superbia inflat n̄ iradilaret n̄ luxu
 ria polluat n̄ inuidia cōsumat. Amore n̄ro fr̄s
 km̄i redemptor n̄r occubuit & nos amore ej̄ discam̄
 vincere nos met ipsos. Qđ si p̄fecte agim̄ n̄ solū
 imminentes poenas euadim̄ sed cōmuni cū mar
 tyr̄ib; gl̄a remunēam̄. Nā quāuis occasio p̄secutio
 nis de t̄ habet tam̄ & pax n̄ra mart̄rū suū qđ &
 sicarnis colla ferro n̄ subdim̄ spūali tam̄ gladio
 carnalia desideria trucidamus. p̄

In dedicatione ecclesiae. Lectio sc̄i euuan
 geli secundum lucam

Ih̄t. Dix̄ ih̄c discipulis suis. Non ē arbor bona
 quę fac̄ fruct̄ malos. n̄q; arbor mala faciens fruc
 tum bonū. Et it̄.

Omelia uenerabilis b̄dr̄e p̄bri
 de eadem lectione

VIA PROPITIA DIVINI
 tate sollempnia fr̄s km̄i dedica
 tionis ecc̄e celebram̄. ^{debemus} cōgruere
 sollempnitati quā colimus. ut

sic ornatis studiis ej̄de
 ecc̄e parietib; plurimis accensis luminarib;
 amplificato numero lectionū. addita psalmodi
 melodīa lens noctē uigiliis exmore transigim̄.

W

Domstift Merseburg

HS 88 fol 156v

desideria nris intuitu memor fuit dici delectatus
ē atq; adrandē r' uisionē puenire merita ab
stacula utriq; quē hanc impedit solent satagam'
anrō et corpore et mte se cludere. Neq; enī ad cū
nisi itens op' qū gressib; puenit neq; facies eius
munda nisi a mundis corde uidet. Beati mundo
corde qm ipsi dñm uidebūt. Qd ipse nob p'stare
dignet qī hoc p'mittit dignat' ihe xpc dñs & dñs
nr qī uiuit & reg' cū patre in unit' spē scī dñs p' omīa
sēla sēlō. Amen. Innatale scī andrē apli.

Lectio scī euangeliū mattheum.
nitt. Ambulans ihe iuxta mare galilee uidit
duos frs s'monē qī uocat' petrus. et andrē frēm
ei mittentes retia sua in mare; s'ant enī piscato
res. Et reliqua. Omnia uenerabilis bode p'br

decadem lectione.

ANDISTIS FR̄S & M̄QVIA AD
unius iussione uocē petrus et
andreas iheretis retib; secum s' redēp
torē. Nulla ū hunc facere adhuc
miracula uideant. nihil de p'mio
ar'mē retributionis audierant. &
tam ad unū dñm p'ceptū. hoc qd possideret uide
bant obliu s'ē. Quamānos q' miracula uidem.
quot flagellis affligim' quantis minarū aspe

ab eo

2

Domstift Merseburg

HS 88 fol 184r

am foris inbiuio. & soluant eum. Et quidā de illis
stantibus dicebant illis. Quid facitis soluentes pul
lum? Qui dixerunt eis. sicut p̄ceperat illis ihs.
Et dimiserunt eis. Et duxerunt pullū ad ihs. &
inponunt illi uestimenta sua. & sedit sup eum.
Multi autem uestimenta sua strauerunt in uia. Alii
autem frondes cedebant de arboribus. & sterne
bant in uia. Et qui p̄ibant. & qui sequebantur.
clamabant dicentes. Osanna benedictus qui uenit
in nomine dñi. benedictū quod uenit regnū patris
nr̄i dauid. osanna in excelsis.

IN illo tēp̄e. Ixit ihs discipulis suis.
citis quia post biduum pascha fiet.
& filius hominis tradetur ut crucifi
gatur. Tūc congregati sunt prin
cipes sacerdotum & seniores populi
in atrium principis sacerdotum. qui dicebatur ca
yphas. Et consilium fecerunt. ut ihs dolo tene
rent. & occiderent. Dicebant autem. Nō indu
festo. Ne forte tumultus ^{fieri} in populo. Cum autem
esset ihs in bethania. in domo symonis leprosi.
accessit ad eum mulier habens alabastrū ungen
ti preciosi. & effudit sup caput ipsius recubentis.
Videntes autem discipuli. indignati sunt dicentes.

62

Domstift Merseburg

HS 94 fol 36v

sciencia pauperū non peribit.

amante dñō canticū nouū.

laus eius ab extremis terre.

iat pax in uirtute tua. ⁊ habundancia in turrib; tuis.

on in eternū irascaris nobis

uis ē homo q̄ uult. uitā. ⁊ cupit

uidere dies bonos.

on intres in iudicio cū seruo tuo dñe. quia n̄ iustificabit.

• appabo omnia mirabilia tua.

irige me in ueritate tua.

edime me ⁊ miserere mei.

• ⁊ bi dñō uotū uouit iephthe.

& filiā suā obtulit in holocaustū.

• otestatis et pacis ei n̄ erit finis.

gaude syon. ecce rex tuus uenit.

• ⁊ omnitatē fecisti cū seruo tuo d.

• ecce uir oriens nom̄ eius.

• ⁊ nē d̄s m̄s in eternū constet tibi.

• Dñe si peccauerit in me fr̄ m̄s.

Domstift Merseburg

HS 95 fol. 1v

RESTANDO HOMINIBUS VNIVERSA
 beneficia ut det que in usu corporis ne-
 cessaria sunt. uirtutes ordinauit. Ordine
 constituit. rationem cordibus n̄ negauit. ut
 ad uitam uite puenientes sine offensione inue-
 niamur. Nunc quis cognoscit. quis uerbis
 explicat. quis enarrat magnalia dī. miracu-
 la dī. miracula omp̄s dī. omp̄s d̄s iste egentiu
 qui in omni ordine ita uoluit suos clamare ad
 se. & iugiter indigere a se beneficio. ut quęcūq;
 dici possint a nullo dō sperentur. nisi a dō nr̄o.
 Illi uani & pagani n̄ a dō cuncta sperant. sed a
 diis manufactis; Nos uero speramus beneficia
 ab omniū creaturarū factore; Nam modo quasi
 ipsa tolerantia clamabat ad d̄m. dicens corde
 ex ore nr̄o. ex dictu pph̄e. Numquid in eternum
 in obliuione erit paup̄. Modo hic pauperes
 audiant & quasi eriguntur. quasi ipsi n̄ sint
 in obliuione. & diuites sint in obliuione; Non
 ē una paupertas. Nam euangl̄m demonstrat nob̄

W

Domstift Merseburg

HS 95 fol 2v

Sufficiat diei malicia sua; Peccasti q̄ esce. ne ad
 iuas ult. & de ceteris dep̄care dñm ut aūtāt
 irā suā ate; Currat p̄p̄t̄s uocat̄. conūtāt p̄p̄t̄s
 in disciplina ut sit un̄ grex et un̄ pastor; Vos
 autē gen̄ electū. regale sacerdotiū. gens sc̄a.
 p̄p̄t̄s adquisitionis; Videte q̄d estis. uidete q̄d
 eratis; Estis in fili eccl̄e. estis in m̄bra xpi. estis
 in imagine sc̄i pugnantes. cū capite n̄ro gau
 dentes; Ibi uictores. ibi triūphatores. ibi palmā
 sup̄n̄e uocationis accipientes; Nullus uictus
 munerat̄. nullus uict̄ audet petere retribu
 tionē; Non habet dicere hīc uict̄ in illa uita
 et̄na ubi uentura ē om̄is pia anima bonū
 certam̄ certauit. cursū consummauit. fide ser
 uauit! De cetero reposita ē mihi corona
 iusticie. quā reddet mihi dñs in illa die
 iust̄ iudex! Non tantū autē mihi. s̄ et
 om̄ib̄ qui diligunt manifestationē ei;
 Videte quantū erat iste q̄ hoc dicebat. quantū
 p̄sumebat. quantū de suis uirib̄ nihil spe

Domstift Merseburg

Hs 95 fol. 7v

NON IN ET ERANT IRASCARIS NOBIS. VEL EX
tendas ira tua a generatione in generationem; Omnis
qⁱ se agnoscit. sui accusator est; Nā iustus iustificatus.
qⁱ in primordio sermonis sui accusator extitit. cū uene
rit ad uersarius nō confundet^r; Omnis qⁱ se in isto seculo
dolendo peccata accusat. & fuerit a se accusatus.
ad dō erit excusatus; Illa ē fructuosa accusatio.
si subsequata fuerit correctio; Ceterū cotidie se accu
sare in corrigere dī temptare ē; Melius g^o eligo
ut p^{ri}mo sit correctio in postea accusatio. quā p^{ri}o
dat accusatio in subsequat^r correctio; Quid enī
scriptū ē. nē repetas sermonē in oratione; Magna
uis. magna obscuritas; Quid est qd dicit. nē repe
tas sermonē in oratione. quis enī nō repetat. an
forte illud intellegendū ē de eo qd dicit. dō pec
caui. nō repetas factū. quia cū repetēs id est ad
peccatū redieris oratione repetas; Ergo eligen
dū ē a sapientib^{us} peccatū agnoscere. id dolere sep
p^{er}petua. Vetus male commissā. male cognita.
pessime delectata. inordinate dicta debent

3

Domstift Merseburg

HS 95 fol 12r

rificabo eū. longitudine dierū replebo eū. **Q**
stendā illi salutare meū; Inuocauit eū et exaudi
tus est. quando dix. dñs dñs mñ respice me. **Q**
ē. quando emisit spm; Cū ipso fuit tribulatio
ne quando dix. ne discedas a me. quō tribulatio
oprima ē; Cū ipso fuit tribulatione. exēmit
eū; Quomodo eū glorificauit. quando dixit.
Clarifica me pater claritate illa quā apud te
habui. Ante quā mundus eēt; Clarificauit eū.
quando in toto mundo clarū eū fecit. mñibus
credentū. Quando in omne terrā exiuit
sonus eius. quando uerbū exiit. et cucurrit in cā
pos; Glorificatus ē g. ut et nos dicamus gloria
in excelsis dō. et in terra pax hominib' bone uo
luntatis; Orationibus uris in quantum dñs donauit.
et pulsanti aperuit. exposuim' uob totū psal
mū. Orate g. ut qui psumpsistis a nob modica.
accipiamus magna. et detur nob. quod tra
datur uobis; **EXPLICIT XVIII.**
INCIPIT XX.

Domstift Merseburg

HS 95 fol 54r

diaboli perturbati faciunt lapsū. & quasi a late-
re xpi cadunt; Et quare mille. quia mille in
dextera manu designamus; Prim⁹ dicit. 1 mille;
Irgo isti iā qui ppe se ut pueniant ad xpm. subi-
to in exitu uite sue transeunt ad aliqua nefaria
et impudica. & cadunt a latere ei⁹ mille; Sequit⁹;
Et dena milia ad dextris tuis; De quib⁹ dicit. nisi
de illis quibus dicturus ē. esuriui. et nō dedistis mī
manducare. sitiui. et nō dedistis mī bibere.
Nūdus eram. et nō operuistis me.
hospes. et nō collegistis me. Infirmus. et in ^{car}ce-
re. et nō uisitastis me. in tribulatione. et nō me
estis consolati. Isti dena milia dicunt⁹. s. ad dextris
ad sinistra transeuntes. cadent ad dextris ei⁹; Nā
et illi qd dulturi sunt. nō ne in nomine tuo doe-
monia eiecimus. et multas uirtutes fecimus. qua-
si ad dextra se putant eē; et dicet eis; discedite
a me. nō noui uos. Ite in ignem eternū. qui pa-
rat⁹ est diabolo. et angelis eius; Et isti cadent

ana.

6

om stift Mersburg
s 95 fol. 50 v

alia. serpentina. natantia. germina arbor. fructus. radi-
ces. ramos. folia. et cuncta ^{que} sunt creata. p^{re}para^{ta} ista omnia
mirabiliter. fecit hominem manu pietatis et limo ter-
re. dante p^{re}ceptum ut lege seruata. non moreretur. p^{re}-
cepto transgresso. morte moreretur. Peccauit p^{ri}mo
homo totus summat^{us} est mundus. labes peccati tota
moleuit. Concupiscentia in hominibus augmentata
est. labiles facti sunt et infirmi. Medicum indigebat
generatio hominum. Ille esinu patris missus qui sepe
fuit. et non fuit quando non fuit. una cum patre habens
substantiam et essentiam sanauit morbum. quod proplasti quem
infuderat hominum massae. De aduentu autem eius in carnem
nonis quid enarrare. nisi miracula eius. Angelus ad
ueniens qui est uehiculum uerbi infudit marie.
cepit credens uerbo. hoc uerbum caro factum est.
Assumens quod non erat n^{ost}rum non amisit quod erat ex patre.
mansit in suo quod erat in diuinitate. Ingressus uterum
uirginis non uiolauit integritatem. creatus. non
abstulit uirginitatem. Que sunt ista miracula.
generationem autem eius quis enarrabit. transcamus ab id

62

Domstift Merseburg

HS 95 fol 21r

Via autem arcta et angusta est via et qui se cruci figunt cum uariis
EXPLICIT OMNIT. VII. INCIP. CIII. AB EO QUOD DICI

UITUM IN PASSIMO. XXIII. DIRIGE ME IN VERITATE
IATORIS ARTIS ET ANGVSTIAE VIAE

qui se cruci figunt cum uitiis & passionibus. qui per uo
luntates suas non pugnant & suggestionibus malignis resistunt.
cantant & dicunt. dirige me in ueritate tua & doce
me. quoniam tu es deus salutaris meus; in hac directione iste
rogabat. non tortuosa, sed recta; Directio enim non cur
ua est sed recta. quae lineas legis tenet. mentem dirigit
in uia immaculata. Preceptis obtemperat. iussa implet.
idem ad perfectionem dirigit; Propheta clamat. dirige me;
Sed quia haec directio ueritatem habet communiam.
a falsitate est separata; Quae enim est ueritas. quae uita.
nisi ille qui ueniens pro nobis clamabat & dicebat.

Ego sum uia. ueritas & uita. prophetans ergo uates christi
futurum christum. dicebat. dirige me in ueritate tua;

Assumens uocem in isto uersiculo. etiam totius ecclesie
membra. ubique diffuse dirigi querebat; Ergo in
isto populo qui gentilis erat & tortum cor habebat
ipsa est. De qua clamabat alius propheta dicens. uoca

F

Domstift Merseburg

HS 95 fol 23r

nō consentiente & iā si occiderent. maritatus confitens non
 periret. Sed illi qui utp̄ derent expectabant. quando con
 sentire. Torquebant cū & iā confiteret. Hec tamē qđ intellex
 erat relinquebat. Incuens & uidens utiq; sine fine. si p̄seue
 raret usq; in fine. deniq; fecit adiunx. mī consumationi
 uidi finē latū mandatū tuū nimis. Intrauerat quippe in
 scūariū dī & intellexerat in nouissima. Omnis autē cōsumatio mihi
 uidet. hoc loco intellegenda usq; ad mortē pueritate certare.
 & puerō a sūmo bono mala omīa tolerare. Cui con
 sūmationis finis ē excellere in regno xpī qđ nō habet
 finē. & habere ibi sine morte. sine dolore. & cū magno
 honore. uitā. Morie huius uite ac dolorib; & obprobriis ad
 quisitā. Qđ autē addidit latū mandatū tuū nimis. in
 tellego caritatē. Qđ enī profuisse quacūq; morte im
 minente. & int̄ quanta cūq; tormēta illa materia con
 fiteri sicutis inconfirmit̄ nō esset. audiam aplm. Sicut
 didero inquit corp' meū ut ardeā. caritatē autē non ha
 beā. nihil mihi p̄dest. Latū ergo mandatū caritatis man
 datū illud genuinū qđ iubet dī & proximū diligere. Quid
 autē latius quā ut ibi pendat tota lex & p̄phet̄.

mem.

uomodo dilexi legē tuā dñe. tota die meditatio meae.
 Tali expugnatus dilectione cupiditas. que sepe faci
 endis legis iussionib; contra diē concupiscente aduer
 sus spm̄ carne. Aduersus quā sp̄s concupiscentis utadebā
 diligere dū legē dī. ut tota die. qđ p̄ omē tēpus me
 ditatio ei. sit. Dicit autē apls. Vbi ergo gloriatio tua?
 exclusae p̄ quā legē factor. non. sed p̄ legē fidei. Hec est

Domstift Meersburg

HS 98 fol 96 r

pposit' e' rationis ip' suis inuacitate omib; animantib;
 que n' sunt ad imaginē dī. Sed modo nullū hōx habet hunc
 honorē sic nullū hōx habet hanc miserā. Qd' enī peccat' plangit
 de peccato. Quis aut' timet gehennā ignis arētū. Homo aut'
 q' fact' ē q' sit in brata uita sibi bene uixerit ideo erit in misera
 uita q' male uixit. Ergo eleuans allisisti me. Ideo enī seq'it' eū
 pena q' datū ē ei liberū arbitriū. Peccantē ergo p' liberū arbitriū
 eleuasti & p' uisitiōē iudiciū allisisti. res mei sicut ūbra de
 dinauerūt & ergo sicut foenū aruit. Potuerant eē dies tui n' dedi
 nantes. Quid ergo mirū si dies tui facti sūt similis tui. In hac tamē
 umbra uidendus ē dies ne postea sera & infructuosa peniten
 cia dicat'. Transierūt omīa sic ūbra. u aut' dñe meū p'ma
 nes & memoriale tuū in generatione & generationē. Non
 enī q' ego cecidi tu sensuisti. Viget ad me liberandū q' iugasti
 ad me humiliandū & nō obliuisceris in generationē non uia
 sed generationē. P'missionē q'ippe habem' uite p'sentis & future.
 uexurgens misereberis q' temp' miserendi eius q' uenit tēpus
 Qd' tēp' cū aut' uenit plenitudo tēporis misit d's filiū suū factū
 ex muliere factū sublege. Itubi s'ron. Ut eos qui sublege
 rant redimeret. in placuer' seruis tuis lapides eius & t'p'
 eius miserebunt. Seruis tuis lapidis aedificatorib; s'ron
 placuerūt lapides eius p'phet' ibi p'missa ē uox p'dicationis
 inde assūptū eugl'm officiū p' illud p' conu' u' agnū xpc. Verū
 tamē n' frustra & de terra dictū ē. Pat' ignosce illis q' nesciunt
 qd' faciunt. De ipsa terra uenit paries tot milia credentiū
 & p'cia resū suarū ad pedes aptōx ponentiū. Hoc ergo s'ron
 Sed n' tantū in s'ron. Quid igit' seq'it'. t timebunt gentes

h
 Declinasti & acce
 pisti dies declinan
 tes.

4

Domstift Merseburg

HS 98 fol 26r

hostiam immaculatam. panem sem utte eterne & calice
 salutis ppetue. supra que ppetuo ac sereno uultu
 respicere digneris. & accepta habere sicuti accepta ha
 bere dignatus es munera pueri tui iusti abel & sacri
 ficium patriarche nri abrahę. & qđ tibi obtulit sum⁹
 sacerdos tuus melchisedech sem sacrificiū immaculatā
 hostiam. Supplices te rogam⁹ ompe dś. iube hęc pferri
 p manus scī angli tui in sublime altare tuū in conspec
 tu diuine maiestatis tue. ut quotquot ex hac altaris
 participatione sacrosēm filii tui corpus & sanguine
 supserimus. omī benedictione celesti & grā repleam². **Te**
Memento mei queso dñe & miserere. et licet hęc scā indigne
 tibi scē pater ompe eterne dś meis manib; offeruntur
 sacrificia. qui nec inuocare sem ac uentriabile nomen
 tuū dignus sū. sed qm in honore. laude. & memoria
 gloriosissimi dilectiq; filii tui dñi nri ihu. xpi offe
 runtur sicut incensū in conspectu diuine maiestatis
 tue cū odore suauitatis accendantur. **Te** eundem
Memento etiā dñe famulorū famularūq; tuarum
 qui nos pcesserunt cū signo fidei. & dormiunt in
 sōno. pacis. Ipsīs dñe & omib; in xpo quiescentibus
 locū refrigerii lucis et pacis ut indulgas deprecamur.
Nobis quoq; peccatorib; famulis tuis de multitu

S

Domstift Merseburg

HS 127 fol 7v

29
Dē patrū nrōrū dē uniuersae conditor uerita-
tis te supplices exoram' ut hunc famulū tuū re-
spicere digneris propicius. & hoc primū pabu-
lum salis gustantē n̄ diutius esurire pmittas.
quomin' cibo expleat' caelesti. quatin' sit semp
spū feruens. spe gaudens. tuo semp nomini serui-
ens. Et duc eū ad nouae regenerationis lauacrū.
ut cum fidelib' tuis promissionū tuarū aeter-
na praemia consequi mereatur. Et dñm Qui
lre faciat cruce in fronte ei & dicat hanc orationē.

Dē abraham. dē ysaac. dē iacob. dē qui mo-
ysi famulo tuo in monte synei apparuisti de-
putans eis anglm pietatis tuae qui custodiret
eos die ac nocte. te qđ dñe ut mittere digneris
scm angelū tuū ut similiter custodiat & hunc
famulū tuū. & pducatur eū ad grām baptismi
tui.

Exgo maledicte diabole recognosce sententiā
tuā. & da honorē dō uiuo & uero. da honorem
iūo xpō filio ei. & spūi scō paraclyto. & recede
ab hoc famulo dī. itt. quia istū sibi dē & dñs
nr̄ iūc xpē ad suā scām grām & benedictionē
fontemq; baptismatis dono uocare dignatus ē.

f

Domstift Merseburg

HS 127 fol 34r

131
gñe nominat. q̄ dicit̄ in die malali bant eū dñs. Et exiit sanguis de lacu
usq; ad frenos equorū. Et exiit ultio usq; ad rectores poplorū. Usq; enī ad dia
bolū & anglos nouissimo certamine exiit ultio sanguinis scōrū effusi.
sc̄ scriptū ē In sanguine peccasti. sanguis tē p̄sequet̄. Dictū ē sup̄ de equis.
P̄stacia ī dō. Id ē p̄ om̄s mundi partes. Quaternitas ē enī conquinata. Illo
mūlti facib⁹ quadriformib⁹ et rotis. Quat̄ enī quadringenti. ī dō.
Tycho nius messorē et uindemiatorē eccl̄e interpretat̄ post p̄secutionē
flāmas clarescentē et potestātē ligandi soluendiq; tenentē angli de
tēplo taltari iubentis imperiū dicentis dñi. n̄ p̄spicua uoce s̄ suggestionē
sp̄s sc̄i q̄ opat̄ in suo corpore docens iā tēp̄ ē malorū anathematizandorū.
habens potestātē sup̄ ignē utiq; illū q̄ exiit de ore testii. et comedit inimi
cos eorū. Huc usq; de cōfluctu eccl̄e. et utriusq; maturo fine certaminis.

EXPLICIT LIBER. II. INCIPIT TERTIUS.

I T Vidi aliud signū in cōlo magnū et mirabile. Instaurato rur⁹ ordine. easdē
plagas p̄secutionis nouissime narratur⁹ intentū fieri uoluit auditorē signū
magnū dicendo et mirabile. Anglos septē. Id ē eccl̄am septiformi gr̄a plenā.
habens plagas septē nouissimas. qm̄ in illis consummata ē ira dī. Nouissimas
dixit. q̄ sept̄ irā dī p̄cutit poplū in contumaciē. Septē plagas id ē p̄fecte. sic fre
quent̄ in leuitico. Et p̄cutiā uos in q̄t̄ septē plagis. Quē nouissime futuris
fū cū eccl̄a de medio ei⁹ exierit. Et uidit tanq̄ mare uitreū mixtū igne
fōntē uidelicet baptismi. pluiā dū igne sc̄i sp̄s consecratū. t̄ etiā qd̄ ad ignis
qualitatē. martyrio rubricatū. Et eos q̄ uicer⁹ bestia et imaginē illi⁹ et
numerū nominis ei⁹. stantes sup̄ mare uitreū. q̄ fraudes uincunt bestie.
cōsequēt̄ igneo baptismo sup̄ stare uident̄. studentes iuxta aptm̄ sup̄
certare semel tradit⁹ sc̄is fidei. Habentes citharas dī. et cantantes can
ticū moysi serui dī. et canticū agni dicentes. id ē corda laudantiū dō
dicata gerentes. & utriusq; testam̄ti ueritate canora. t̄ carnē ligno
passioni. extensā. ubi n̄ tantū son⁹ uocis s̄ etiā boni op̄is significat̄ effect⁹.

Domstift Merseburg

HS 155 fol 151r

ACOBVS DI ET DINI HABI IHESUCHRISTI SERVOS
 duodeci tribubus que sunt in dispositione. saluti
 te. Omne gaudium existimate fratres mei. cum in terre
 rationes varias incideritis. scientes quod probatio
 fidei urostre. patientia operatur. Patientia autem
 opus perfectum habeat. ut scias perfectum & integrim
 in nullo deficientes. Si quis autem urostrem indigere
 sapientia. postulet a domino quidat omnibus affluent
 ent & non inpperat. et dabitur ei. Postulet autem in fide.
 nihil hesitans. Qui enim hesitat. similis est fluctum
 maris. qui a vento mouetur & circū fertur. Non ergo
 estimet homo ille. quod accipiat aliquid a domino. Vis
 duplex animo inestans in omnibus uis suis. Gloria
 et enim frater humilis. in exaltatione sua. diues autem
 in humilitate sua. quim sicut flos feni transibit.
 Exortur est enim sol cum ardore. & arefectur fenum. & flos
 ei decidit. et decor uultus ei deperit. ita & diues
 in timentibus suis marcescet. . . .

Beatus uir qui sustinet temptationem. quim cum probatus fuerit.
 accipiet coronam uitae. quam repromisit dominus diligent
 gentibus scilicet. Memore cum temptatur dicat. quim a domino temptatur
 tur. Dominus enim in temptatur multorum est ipse autem non emulus
 non temptatur. & non quisque uero temptatur accipit mercedem

MF 227: f.101-185; PDF: f.101r-129v; HH: f.168r,168v,169v

Zum Speichern bitte rechte Maustaste
und dann 'Ziel speichern unter' wählen.

MF 227: f.101-185; PDF: f.101r-129v; HH: f.168r,168v,169v)

[Neuer Datensatz](#) [\[Datensatz kopieren\]](#) [\[Datensatz löschen\]](#) [\[Datensatz bearbeiten\]](#) [\[Datensatz frei bearbeiten\]](#)

Berlin, SBPK, Berlin, SBPK Ms. lat. qu. 476.

Schriftprobe

Zum Speichern bitte rechte Maustaste
und dann 'Ziel speichern unter' wählen.

hinterer Spiegel)

ilm enthält nur kleineres Segment der Handschrift. Einzelheiten auf [Anfrage](#).

[Neuer Datensatz](#) [\[Datensatz kopieren\]](#) [\[Datensatz löschen\]](#) [\[Datensatz bearbeiten\]](#) [\[Datensatz frei bearbeiten\]](#)

Berlin, SBPK, Berlin, SBPK Ms. lat. qu. 659.

Schriftprobe

Zum Speichern bitte rechte Maustaste
und dann 'Ziel speichern unter' wählen.

f.10r,21r)

ilm enthält nur kleineres Segment der Handschrift. Einzelheiten auf [Anfrage](#).

[Neuer Datensatz](#) [\[Datensatz kopieren\]](#) [\[Datensatz löschen\]](#) [\[Datensatz bearbeiten\]](#) [\[Datensatz frei bearbeiten\]](#)

Berlin, SBPK, Berlin, SBPK Ms. lat. qu. 680.

Schriftprobe

Zum Speichern bitte rechte Maustaste
und dann 'Ziel speichern unter' wählen.

ilm enthält nur kleineres Segment der Handschrift. Einzelheiten auf [Anfrage](#).

[Neuer Datensatz](#) [\[Datensatz kopieren\]](#) [\[Datensatz löschen\]](#) [\[Datensatz bearbeiten\]](#) [\[Datensatz frei bearbeiten\]](#)

Berlin, SBPK, Berlin, SBPK Ms. lat. qu. 690.

Schriftprobe

Zum Speichern bitte rechte Maustaste
und dann 'Ziel speichern unter' wählen.

f.115v)

ilm enthält nur kleineres Segment der Handschrift. Einzelheiten auf [Anfrage](#).

angeli facti sūt. Secunda die factū est celū & terram. Tercia die
segregata ē. aqua ab arida. id ē. a terra. Quarta die facti sūt
luminaria. ī celo id ē. sol & luna & stellae. Quinta die facti
sunt uolucres celi & pisces maris. Sexta die omnia quadru-
peda terrae. & consiliū interinitatis factus est homo de limo
terrae ad imaginē dī. hoc ē. īuisibilis ad similitudinē immor-
talis. q. similitudinē dei seruasse & tāquā penitus nō fuisse.
sex peccata habuit adā. pp. qd. nos intermissione. peccator
baptizant. hoc ē. supbia. Sacrilegiū. homicidiū. fornicati-
onē. furtū. & auaritiā. q. nō dī se dī sua potestate uoluit
remanere; p. ista sex peccata originales ante aduentū dñi
p. v. mil. cc. xx. ii. annū diabolus regnauit in mundo qui
mortis imperiū tenebat. & omne genū humanū in sua po-
testate subiugatos habebat. Nisi dñs nŕ. ih̄s xp̄s uenis-
set in mundo & formā seruā accepisset. & de suo scō sanguine
nos redemisset. Nullus nō poterat ingredi ī regnū dī. Sed
dñs nŕ. ih̄s xp̄s alligauit diabolu ī inferno per crucem.
& liberauit humanū genū p. passionē suā. & tertia die
resurrexit a mortuis & multa corpora scōz resurrexerūt
cū eo. **ITEM** De principio mundi usq; ad diluuiū noe. quot
annū fuerūt. R. ii. annoz & sup. cc. l. ii. Quantos annū ha-
bebat noe qnd. incēp. fabricare arcā. R. D. In quantos an-
nū fabricauit arcā. R. c. Quanto tēpore fuit arca. R.
annū ī tēgū. Quantos dies fuit sup. aquā. R. xl. ubi requie-
uit qnd. refecit. R. Sup. arachni arminia patria; Quantos
filios habuit noe. R. l. iii. sē. cā. & iāp; quāt se diuiserūt

Requie in methio libri

57.

Domstift Merseburg

HS 136 fol 1v

Gloria in excelsis deo & in terra pax in hominibus bone
bone voluntatis laudamus te benedicimus te ado
ramus te glorificamus te gratias agimus tibi propter mag
nam tuam gloriam dñe dñ rex celestis dñ pater omni
potens dñe domine fili unigenite ihu xpe domine
dñ agnus dñ filius patris qui tollis peccata mundi
miserere nobis qui tollis peccata mundi suscipe
deprecationem nrām qui sedes in dextera patris
miserere nobis quia tu solus scās tu solus dominus
tu solus altissimus ihu xpe cum scō spū in glo
ria dñ patris a men .

Al le

lu ia

Sit

in

in medio

discipulorum

suorum

dixit

eis pax vo

bis

Domstift Merseburg

HS 136 fol 85v